

NGHĨ VỀ TRƯỜNG ĐẢNG - TRUYỀN THỐNG VÀ BƯỚC ĐƯỜNG HIỆN NAY

GS NGUYỄN ĐỨC BÌNH

Nguyên Ủy viên Bộ chính trị,
nguyên Giám đốc Học viện CTQG Hồ Chí Minh

Nghĩ về Trường Đảng, trước hết là nghĩ về Chủ tịch Hồ Chí Minh, Người chẳng những là người thầy vĩ đại của cách mạng Việt Nam, người vạch đường chỉ lối, người tổ chức lãnh đạo, cổ vũ làm nên thắng lợi mà còn là người thầy đầu tiên đã trực tiếp mở lớp huấn luyện ở Quảng Châu năm 1925, đào tạo, bồi dưỡng nên lớp cán bộ đầu tiên cho cách mạng Việt Nam, trong đó không ít những học trò do Người đích thân đào tạo sau này đã trở thành những người bạn chiến đấu gần gũi của Người, những lãnh tụ xuất sắc của Đảng ta.

Từ quan niệm " cán bộ là cái gốc của mọi công việc", Hồ Chí Minh xác định: "Huấn luyện cán bộ là công việc gốc của Đảng"¹, là công việc mà Đảng phải bỏ nhiều công sức, tiến hành "chu đáo, công phu". Đảng phải nuôi dạy cán bộ như người làm vườn vun trồng những cây cối quý báu. Xuất phát từ quan điểm đó, trong suốt cuộc đời mình, Hồ Chí Minh đã không ngừng chăm lo đào tạo, bồi dưỡng cán bộ cho Đảng, cho cách mạng. Từ các lớp huấn luyện những năm chuẩn bị thành lập Đảng đến các lớp huấn luyện cán bộ Việt Minh trên biên giới Việt - Trung hồi chuẩn bị khởi nghĩa; từ các lớp học tập, nghiên cứu lý luận cho cán bộ trung cao cấp của Đảng sau Cách mạng tháng Tám, các lớp chỉnh huấn trong kháng chiến, cho đến các lớp huấn luyện đảng viên mới sau này... đều được Người quan tâm sâu sắc, hoặc

trực tiếp lên lớp giảng bài hoặc đến thăm và cho những chỉ thị quý báu.

Hội nghị cán bộ Trung ương lần thứ sáu (1-1949), trước tình hình nhiệm vụ mới của cách mạng, trước yêu cầu ngày càng lớn về cán bộ, đã khẳng định: "Trường huấn luyện cán bộ của Đảng chưa mở được đủ và đều, chương trình huấn luyện các cấp chưa được thống nhất. Đó là những thiếu sót, sai lầm lớn"². Vì vậy: "Trung ương cũng như các khu cần mở trường huấn luyện thường trực, thống nhất chương trình huấn luyện các cấp và kiện toàn ban Tuyên huấn các cấp, ra nội san và tài liệu huấn luyện cho đều"³. "Các trường mở luôn, liên tiếp, phân công rành mạch giữa trường của Trung ương, khu và tỉnh"⁴. Thực hiện chủ chương đó của Đảng, từ đây Trường Đảng Trung ương trở thành trường huấn luyện, đào tạo cán bộ thường xuyên và mang tên Nguyễn Ái Quốc. Đây là mốc lịch sử đặc biệt quan trọng đánh dấu bước phát triển mới của sự nghiệp đào tạo, bồi dưỡng cán bộ của Đảng. Trường Đảng Trung ương được chính thức mang tên Bác Hồ vĩ đại và được xây dựng tại khu căn cứ địa kháng chiến Việt Bắc.

Ngay trong trang đầu cuốn *Sổ vàng truyền thống* của nhà trường, Bác Hồ đã ghi:

"Học để làm việc,
làm người,
làm cán bộ.

Học để phụng sự Đoàn thể,
giai cấp và nhân dân,
Tổ quốc và nhân loại.

Muốn đạt mục đích, thì phải
cần, kiệm, liêm, chính, chí công, vô tư".

Mấy câu bất hủ đó của Bác đã trở thành phương châm cao nhất chỉ đạo toàn bộ hoạt động giáo dục và học tập ở Trường Đảng Trung ương kể từ ngày đó đến nay. Lời dạy đó của Hồ Chí Minh đã nêu rõ sự thống nhất giữa mục đích và phương châm học tập, giữa việc học tập nâng cao kiến thức với rèn luyện phẩm chất, đạo đức cách mạng, đó cũng là quan điểm cơ bản của Người về đào tạo bồi dưỡng cán bộ.

Về mục đích đào tạo, huấn luyện, Người nói: "Trường Đảng là một trường học để đào tạo những chiến sĩ tiên tiến phấn đấu cho sự nghiệp của giai cấp vô sản"⁵. Học để làm việc, làm người rồi mới để làm cán bộ. Như vậy, trước tiên học là để đáp ứng yêu cầu của công việc thực tế, mà công việc thì ngày càng mới, càng khó cho nên việc học là không cùng, còn sống còn công tác còn phải học. Do nhu cầu công việc mà người học tìm đến nhà trường, nên việc đào tạo, huấn luyện của nhà trường phải nhằm đúng yêu cầu đó, nếu là chỉ dạy lý luận chung chung thì việc học sẽ trở thành vô ích.

Học để làm việc và để làm người, do đó học viên đến trường Đảng không chỉ để bổ túc kiến thức, bồi dưỡng lý luận mà còn để trau dồi tư tưởng. Người nói: "Học để sửa chữa tư tưởng; học để tu dưỡng đạo đức cách mạng; học để tin tưởng"⁶. Do đó, huấn luyện phải chú trọng việc cải tạo tư tưởng. Nếu chỉ đơn thuần chú ý đến tri thức lý luận mà coi nhẹ nâng cao tư tưởng, đạo đức là chưa đầy đủ.

Về nội dung đào tạo, trả lời câu hỏi "huấn luyện cái gì", Người nói: "Trước hết phải lấy những tài liệu về Chủ nghĩa Mác- Lênin làm gốc"⁷. Làm mà không có lý luận thì không khác

gì đi trong đêm tối, vừa chậm chạp, vừa hay vấp vấp. Ngoài lý luận còn phải dạy công tác, dạy văn hoá. Ngoài ra, cán bộ ngành nào thì nghiên cứu sâu lý luận ngành ấy: "Mỗi người phải biết một nghề để sinh hoạt. Riêng về cán bộ, ai lãnh đạo trong ngành hoạt động nào thì phải biết chuyên môn về ngành ấy"⁸. Đặc biệt Người lưu ý đến những tài liệu thiết thực - "Đó là những kinh nghiệm do những người đi học mang đến, kinh nghiệm thành công cũng như kinh nghiệm thất bại"⁹. Những kinh nghiệm đó đem trao đổi, góp lại sẽ trở thành những bài học quý. Vì vậy, nhà trường "phải có tổ chức hẳn hoi" để khai thác và sử dụng cho được những bài học từ trong những kinh nghiệm thực tế của học viên mang đến trường.

Về phương pháp dạy và học, trả lời câu hỏi "Huấn luyện thế nào?" Chủ tịch Hồ Chí Minh nhấn mạnh: "Cốt thiết thực, chu đáo hơn tham nhiều. Việc cốt yếu là phải làm cho người học hiểu thấu vấn đề"¹⁰. Thứ nhất là học phải đi đôi với hành, lý luận phải liên hệ với thực tế. "Học mà không hành thì học vô ích. Hành mà không học thì hành không trôi chảy"¹¹. Thứ hai là phải nâng cao và hướng dẫn việc tự học: "Học tập ở trường của Đoàn thể không phải như việc học ở các trường lớp cũ, không phải có thầy thì học, phải biết tự động học tập"¹². Thứ ba là "phải nêu cao tác phong độc lập suy nghĩ và tự do tư tưởng... không tin một cách mù quáng từng câu một trong sách, có vấn đề chưa thông suốt thì mạnh dạn để ra và thảo luận cho vỡ lẽ... phải đặt câu hỏi "vì sao?", phải suy nghĩ kỹ càng xem có phù hợp với thực tế không, có thật là đúng lý không"¹³.

Theo Chủ tịch Hồ Chí Minh, "Việc huấn luyện học tập không phải là một việc đơn giản, muốn làm được thì phải hiểu cho rõ"¹⁴. Không phải ai cũng huấn luyện được, người huấn luyện của Đoàn thể "phải có trình độ hiểu biết

chuyên sâu. Đồng thời "phải làm kiểu mẫu về mọi mặt: tư tưởng, đạo đức, lối làm việc"¹⁵...

Ngoài sự chỉ dẫn, chăm sóc ân cần của Bác Hồ, Trường Đảng còn được sự chỉ đạo thường xuyên của Trung ương, trực tiếp là Bộ chính trị. Ngay từ khoá đầu tiên, nhiều đồng chí lãnh đạo của Đảng như Lê Duẩn, Trường Chinh, Phạm Văn Đồng, Võ Nguyên Giáp, Hoàng Quốc Việt, Nguyễn Chí Thanh, Lê Văn Lương, Tố Hữu.... đã đến giảng, giải đáp các vấn đề về đường lối của Đảng. Đồng chí Lê Duẩn đã có loạt bài nói sâu sắc về lịch sử, kinh nghiệm và lý luận cách mạng Việt Nam tại Khoá I năm 1957- 1959 khi lần đầu tiên Trường Đảng mở lớp dài hạn, học lý luận có hệ thống. Mỗi lần đến Trường Đảng, Đồng chí đều nhấn mạnh: "Nhà trường phải cố gắng sao cho khi học rồi, mỗi người phải cách mạng hơn trước"¹⁶. Đồng chí Trường - Chinh có giai đoạn vừa là Tổng bí thư, vừa thay mặt Bộ chính trị phụ trách Trường Đảng cũng đã có nhiều bài nói và viết tâm huyết về việc cải tiến học tập. Có lần Đồng chí viết: "Cán bộ học viên thì nên an tâm học tập và phải tự coi mình khác nào anh em bộ đội có nhiệm vụ hạ một cái đồn, chưa cầm được lá cờ chiến thắng lên óc đồn là chưa hoàn thành nhiệm vụ. Các đồng chí học viên cũng phải cầm lá cờ chiến thắng của chủ nghĩa Mác - Lênin lên cái đồn nào đó. Trong kháng chiến, bộ đội ta phải hạ kẻ địch là chủ nghĩa thực dân xâm lược và bọn bù nhìn tay sai của chúng. Bây giờ đi học, các đồng chí cũng có những kẻ địch phải hạ là lạc hậu và sai lầm"¹⁷.

Dưới ánh sáng tư tưởng Hồ Chí Minh, dưới sự lãnh đạo trực tiếp của Đảng về đào tạo, bồi dưỡng cán bộ, 55 năm qua (hay đúng hơn nếu nói về truyền thống thì phải kể từ năm 1925 khi Bác Hồ mở lớp huấn luyện cán bộ chuẩn bị thành lập Đảng), Trường Đảng của chúng ta đã có bước trưởng thành và lớn mạnh về mọi

mặt, có những đóng góp quan trọng trong nhiệm vụ đào tạo, bồi dưỡng cán bộ và nghiên cứu lý luận của Đảng. Không thể không vui mừng khi thấy rằng trải qua nhiều khó khăn, kể cả những lúc có sóng gió về chính trị, về tư tưởng và lý luận, Trường Đảng vẫn kiên định, vững vàng giữ đúng vai trò của một trung tâm đào tạo cán bộ, trung tâm nghiên cứu lý luận của Đảng. Từ mái trường tranh tre nứa lá đơn sơ giữa núi rừng Việt Bắc, ngày nay Trường Đảng đã là một cơ sở khang trang giữa lòng thủ đô Hà Nội. Từ chỗ mỗi khoá học chỉ có vài chục học viên, đến nay mỗi khoá học đã có hàng trăm học viên, bao gồm các lớp lý luận cơ bản, các lớp bồi dưỡng nâng cao trình độ, các lớp sau đại học và các lớp đào tạo cán bộ cho nước bạn. Từ nhiệm vụ đơn thuần là giảng dạy và trong vài khoá đầu phải nhờ chuyên gia nước ngoài giúp đỡ những môn học chủ yếu, thì nay đội ngũ cán bộ của nhà trường đã có thể đảm nhiệm toàn bộ công tác giảng dạy và từng bước mở rộng việc nghiên cứu khoa học và hợp tác quốc tế, hình thành đầy đủ hệ thống các bộ môn khoa học theo yêu cầu phát triển sự nghiệp của Đảng và thực tiễn đất nước.

Nghĩ về truyền thống, về kỷ niệm 55 năm thành lập Trường Đảng, không chỉ có niềm vui của những người công tác ở trường, mà đó cũng là niềm vui chung của Đảng, của lớp lớp cán bộ đã được đến học tập dưới mái trường Đảng thân yêu. Nhiều người còn nhớ những năm 50, 60, 70 thế kỷ trước, biết bao lớp cán bộ Đảng - miền Bắc và cả từ miền Nam khi nước nhà chưa thống nhất - đã về đây học tập với tinh thần phấn chấn, hào hứng kỳ lạ, bởi lần đầu tiên được tiếp xúc với lý luận của Đảng như bắt gặp nguồn sáng mới, ai nấy đều học với tất cả bầu nhiệt huyết say sưa. Rất tiếc, ngày nay không phải mọi khóa học đều có được không khí như vậy. Khi hồi tưởng lại những chặng đường đã qua, nhớ lại quá trình

trưởng thành chính trị, kể từ buổi ban đầu được tiếp cận với chủ nghĩa Mác-Lênin, nhiều người đã coi những ngày tháng học Trường Đảng, được tiếp thu trí tuệ, tư tưởng, tinh cảm cách mạng của Đảng là những ngày tháng không thể nào quên trong đời hoạt động cách mạng của mình. Tại lễ kỷ niệm 45 năm thành lập Học viện (21-11-1994), đồng chí Đào Duy Tùng viết: "Đã 48 năm rồi, tôi vẫn nhớ nhiều điều đã thu nhận được khi học lớp huấn luyện gần hai tháng do Trung ương mở tại làng Vạn Phúc, Hà Đông, trong tình hình chính trị rất nóng bỏng lúc bấy giờ. Nhớ những bài nói của đồng chí Trường - Chinh, đồng chí Lê Đức Thọ và nhiều đồng chí giảng viên khác, nhớ đến tính cách, lời ăn, tiếng nói, tình đồng chí của mấy chục anh chị em cùng tôi học lớp đó"¹⁸. Ngày nay không thể không vui khi khắp các tỉnh uỷ, thành uỷ, các bộ, ban, các cơ sở quan trọng, các đồng chí lãnh đạo ở đây hầu hết đã qua Trường Đảng ít nhất một lần và đều lưu lại những kỷ niệm sâu sắc.

Dân tộc ta, sự nghiệp cách mạng của nhân dân ta đang đứng trước những thời cơ lớn và những thách thức lớn của thời đại, với nhiều vấn đề mới mẻ và phức tạp do công cuộc đổi mới đặt ra. Để tranh thủ thời cơ, vượt qua thử thách, cần có sự chỉ dẫn của lý luận. Nhiệm vụ cách mạng càng phức tạp càng cần có lý luận dẫn đường. Những thắng lợi bước đầu của công cuộc đổi mới cũng bắt nguồn từ đổi mới tư duy, đổi mới và phát triển nhận thức lý luận. Hôm nay nhiều vấn đề của thực tiễn cách mạng đặt ra lại càng đòi hỏi phải tiếp tục trang bị, phát triển sáng tạo về lý luận. Đất nước đang đứng trước nhiều nhiệm vụ quan trọng: Xây dựng và phát triển kinh tế thị trường định hướng XHCN, đổi mới hệ thống chính trị và đi đôi với nó là dân chủ hóa mạnh mẽ đời sống xã hội trong bối cảnh toàn cầu hóa, bùng nổ thông tin, trình độ dân trí ngày càng cao, cuộc đấu tranh giai cấp và đấu tranh dân tộc, đấu

tranh tư tưởng và chính trị trên quy mô toàn thế giới ngày càng phức tạp và tinh vi... Vì vậy, muốn giải quyết đúng đắn những vấn đề thực tiễn hết sức phức tạp hiện nay, chính trị cần phải dựa chắc chắn trên những luận cứ chính xác của lý luận khoa học. Các cán bộ lãnh đạo, quản lý cần được trang bị những kiến thức khoa học và có hệ thống về đời sống chính trị thực tiễn, chứ không thể bằng lòng với tầm hiểu biết ở trình độ kinh nghiệm. Đảng ta đã khẳng định lười học, lười suy nghĩ, không thường xuyên tiếp nhận thông tin mới, những hiểu biết mới cũng là biểu hiện của suy thoái. Nhiều khi lòng háng hái có thừa nhưng do thiếu hiểu biết lý luận, thiếu tri thức cơ bản và hệ thống, thiếu văn hoá chính trị, chúng ta có thể phạm những sai lầm đáng tiếc. Nói như vậy để thấy bước đường hiện nay và sắp tới của Trường Đảng còn phải đối mặt với nhiều nhiệm vụ và trọng trách to lớn, nặng nề. Ngày kỷ niệm chỉ thật sự có ý nghĩa khi chúng ta tự nhìn lại mình, cả những thành công và thiếu sót, đồng thời làm tốt công việc trước mắt và những nhiệm vụ lớn lao đang chờ ở phía trước. Đặc biệt những vấn đề sau đây cần được nhận thức sâu sắc và quán triệt thấu đáo trong công việc giảng dạy và nghiên cứu khoa học của nhà trường.

1. Bảo vệ và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh là nhiệm vụ quan trọng và bức thiết

Từ khi chế độ XHCN ở Liên Xô và các nước Đông Âu sụp đổ, một chiến dịch công kích phê phán chủ nghĩa Mác - Lênin dấy lên từ nhiều phía. Lúc này hơn lúc nào hết, chúng ta cần nghiên cứu lý luận và thực tiễn một cách thật nghiêm túc, tinh táo, phải làm rõ bản chất khoa học và cách mạng của chủ nghĩa Mác - Lênin, của tư tưởng Hồ Chí Minh. Lúc này, hơn lúc nào hết, những người cộng sản chúng ta phải kiên định lập trường của Đảng ta lấy chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh

làm nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam cho hành động.

Cho đến nay, trên thế giới đã có biết bao nhiêu học thuyết có tham vọng chỉ dẫn con đường tiến lên của nhân loại. Nhưng chưa có học thuyết nào khoa học và cách mạng như chủ nghĩa Mác - Lênin. Đó là "một học thuyết hoàn bị và chặt chẽ, cung cấp cho người ta một thế giới quan hoàn chỉnh", một học thuyết "không chỉ nhận thức thế giới mà còn cải tạo thế giới".

V.I.Lênin từng nói, nếu hình dung lịch sử thế giới là con đường thẳng tắp, trơn tru, không có những bước gập ghềnh, khúc khuỷu, quanh co, không có những bước giạt lùi tạm thời, đôi khi rất lớn, thì không biện chứng, không khoa học, không đúng về mặt lý luận. Tính đúng đắn của chủ nghĩa Mác - Lênin được chứng minh không chỉ qua những thắng lợi, những thành tựu cách mạng. Nó còn được chứng minh cả bằng những tấm gương phản diện, qua cả những thất bại tạm thời kể cả thất bại to lớn nhất như sự sụp đổ chế độ XHCN ở Liên Xô và các nước Đông Âu với tất cả những hậu quả bi thảm của nó khiến nhiều người trước đây vì nhầm lẫn mà đặt hy vọng vào một sự thay đổi "dân chủ" thì nay cũng vỡ mộng.

Dù sao, lịch sử loài người từ hơn 150 năm nay đã có biến đổi lớn lao so với thời Mác. Tình hình đó đòi hỏi phải có những tổng kết mới cả về lĩnh vực tri thức xã hội lẫn khoa học tự nhiên để phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin lên một trình độ mới, một giai đoạn mới. Sau Mác và Lênin, những người cộng sản trên thế giới đã có những đóng góp nhất định vào kho tàng tư tưởng của chủ nghĩa Mác - Lênin. Nhưng rõ ràng là, trước những diễn biến vừa qua do không lường trước được của tình hình thế giới, chúng ta thấy những đóng góp ấy trên nhiều mặt chưa theo kịp bước tiến của lịch sử. Đó là tình trạng lạc hậu của lý luận.

Phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin là cách tốt nhất để bảo vệ và phát huy những giá trị của nó. Điều đó đòi hỏi sự nỗ lực trí tuệ của tất cả những người cộng sản, của các đảng cộng sản trên thế giới. Gắn liền với việc tiếp thu những thành tựu của trí tuệ loài người, cả trong khoa học tự nhiên và khoa học xã hội, chủ nghĩa Mác - Lênin phải được phát triển lên ngang tầm thời đại trên cả ba lĩnh vực triết học, kinh tế chính trị, CNXH khoa học. Đặc biệt quan trọng và bức thiết là sự đổi mới nhận thức về CNXH, về mô hình xây dựng CNXH, về các con đường, các hình thức và phương pháp quá độ lên CNXH. Những người cộng sản muốn vươn đến tầm cao văn hóa thời đại, thực hiện thành công vai trò lịch sử của mình, phải có nhận thức đầy đủ và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin trong những điều kiện mới với tư cách là vũ khí tinh thần của giai cấp công nhân và nhân dân lao động bị áp bức trên toàn thế giới trong cuộc đấu tranh để tự giải phóng.

Tư tưởng Hồ Chí Minh là kết quả sự vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin vào điều kiện cụ thể của cách mạng Việt Nam. Sự hình thành tư tưởng Hồ Chí Minh, một tư tưởng đã thấm sâu vào trái tim, khối óc của hàng triệu người Việt Nam, đã trở thành một cội nguồn sức mạnh của cách mạng Việt Nam, là một chứng minh rạch ròi sức sống, giá trị phổ biến của chủ nghĩa Mác - Lênin.

Nắm vững ngọn cờ của chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh đưa sự nghiệp đổi mới tiếp tục tiến lên phải là định hướng chính trị cơ bản cho quá trình giảng dạy, học tập và nghiên cứu lý luận khoa học tại Trường Đảng mang tên Hồ Chí Minh.

2. Quán triệt nguyên tắc lý luận liên hệ với thực tiễn

Sự thống nhất giữa lý luận với thực tiễn là nguyên tắc căn bản, đặc trưng của lý luận

chính trị mác xít. Nghiên cứu và giảng dạy lý luận mà không gắn với đời sống thực tiễn là một sự thiếu hụt căn bản. Lý luận chính trị phải kết hợp hữu cơ trong bản thân nó tính đảng với tính khoa học và tính thực tiễn. Thực tiễn đời sống chính trị, kinh tế xã hội đất nước và cục diện thế giới đang diễn ra phức tạp, lý thuyết và quan điểm chính trị cũng thường có nhiều ý kiến khác nhau, do đó phải bám sát thực tiễn, nắm sâu và thực chất từ thực tiễn là một điều kiện đảm bảo cho tính đúng đắn và hiệu quả thực sự của việc nghiên cứu và giảng dạy lý luận. Trong nhiều năm trước đây, chủ nghĩa giáo điều, chủ nghĩa kinh viện đã làm cho nhận thức lý luận của chúng ta ngưng trệ, xơ cứng, trở thành một nguyên nhân dẫn CNXH đi đến khủng hoảng. Điều này nếu không được khắc phục, càng trở nên tai hại trong thế giới ngày nay, một thế giới hết sức năng động, đầy những diễn biến nhanh chóng, phức tạp, những xáo động, bất trắc khó lường.

Những vấn đề thực tiễn đặt ra trước lý luận hôm nay phải nói là vô số. Từ những vấn đề nóng hổi, cấp thời đến những vấn đề cơ bản, lâu dài. Từ hướng phê phán cái cũ đến hướng tìm tòi cái mới, nhất là sáng tạo cái mới. Chưa tiêu hoá được thực tiễn bằng tư duy lý luận sẽ là cản trở lớn đối với tiến trình phát triển đất nước. Lý luận, đúng nghĩa lý luận, thì không phải cách xa, chỉ nằm trong sách vở, trong tư biện thuần túy, "trong vương quốc của sự trừu tượng", mà phải gắn sát nhất với cuộc sống. Lý luận chính là cuộc sống, hay nói đúng hơn, nó là cuộc sống được phản ánh chân thực nhất bởi đây không phải cuộc sống trên bề mặt các hiện tượng, mà cuộc sống xét từ bản chất bên trong. Trên ý nghĩa đó, cái lý luận nhất phải là và chính là cái thực tiễn nhất. Vậy là, tính thực tiễn không đồng nhất với chủ nghĩa kinh nghiệm cũng như tính lý luận không đồng nhất với chủ nghĩa giáo điều. Nói như Ăngghen:

Không những lý luận phải hướng về thực tiễn mà thực tiễn cũng phải hướng tới lý luận.

Tóm lại, chưa bao giờ vấn đề thống nhất lý luận với thực tiễn trong nghiên cứu, giảng dạy và học tập lại được đặt ra với tầm quan trọng và cấp bách như trong công cuộc đổi mới có tính cách mạng hiện nay. Sự trung thành với chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh không bao giờ được hiểu một cách giáo điều, bởi giáo điều là trái với chính bản chất cách mạng và khoa học, với bản tính sáng tạo của học thuyết chúng ta; bản chất và bản tính này sở dĩ có được là bởi chủ nghĩa Mác - Lê nin, tư tưởng Hồ Chí Minh luôn là sản phẩm của sự thống nhất lý luận với thực tiễn và do đó nó không ngừng phát triển cùng với sự phát triển của hiện thực cuộc sống. V.I.Lênin viết: "Không thể có chủ nghĩa giáo điều ở nơi nào mà tiêu chuẩn tối cao và duy nhất của học thuyết là ở sự phù hợp giữa nó với quá trình thực tế của sự phát triển kinh tế - xã hội"¹⁹.

3. Đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ cán bộ khoa học ngang tầm nhiệm vụ mới, không ngừng nâng cao phong cách, văn hóa Trường Đảng

Để thực hiện trọng trách của mình, Trường Đảng phải làm nhiều việc, nhưng xét đến cùng, nhiệm vụ quyết định nhất là xây dựng cho được một đội ngũ cán bộ khoa học có phẩm chất chính trị, trí tuệ và năng lực cao. Phải thẳng thắn thừa nhận rằng, việc Học viện với tư cách là một trung tâm quốc gia về đào tạo và nghiên cứu lý luận nhưng chưa góp phần xứng đáng vào việc giải đáp kịp thời và đúng đắn những vấn đề do công cuộc đổi mới đặt ra, lý do chủ yếu là ở trình độ còn hạn chế của đội ngũ cán bộ giảng dạy, nghiên cứu. Việc thiếu các chuyên gia đầu đàn, việc chưa có sự am hiểu sâu rộng về môn khoa học mình phụ trách, việc chưa nắm chắc những kiến thức liên ngành, sự yếu kém trong phương pháp giáo

đục, trong tiếp cận tri thức mới của thời đại và thực tiễn xã hội có liên quan đến môn học..., những hạn chế ấy trong một bộ phận không ít cán bộ là những yếu tố ảnh hưởng không nhỏ đến chất lượng nghiên cứu khoa học và giảng dạy.

Yêu cầu trong công tác giáo dục đào tạo ở Trường Đảng là luôn luôn gắn chặt việc nâng cao kiến thức với trau dồi tư tưởng, phẩm chất đạo đức cách mạng. Như vậy, đòi hỏi người giảng viên lý luận phải có những phẩm chất, năng lực tương xứng để có được sự tin nhiệm, sự tin tưởng, hâm mộ của người học. Họ phải là những tấm gương sống mẫu mực, có giá trị cảm hóa, thuyết phục đối với người học từ trước, trong và sau khi họ đến học tập ở nhà trường. Cán bộ phải luôn nhớ lời Mác: "Bản thân nhà giáo dục phải được giáo dục".

Trong tình hình hiện nay, đội ngũ cán bộ nghiên cứu, giảng dạy lý luận phải thật sự tâm huyết với nhiệm vụ bảo vệ và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh và đường lối của Đảng. Chỉ có niềm tin vững chắc đối với lý tưởng cách mạng, tính đảng cao, trình độ lý luận vững vàng và khả năng phân tích khoa học sắc sảo, có niềm say mê đầy trách nhiệm với công việc, chỉ có nhiệt tình cách mạng và thái độ nghiêm túc đối với thực tiễn của đất nước mới có thể có được những bài viết, bài giảng thật sự có chất lượng, có sức hấp dẫn tư tưởng chính trị và lý luận tới người học.

Về phía học viên, thông qua quá trình đào tạo và tự đào tạo trong nhà trường, nhiệm vụ không chỉ là thu nhận kiến thức mà còn là quá trình rèn luyện đảng tính và nhân cách người cán bộ lãnh đạo. Họ phải kết hợp khả năng nhận thức ở trình độ khoa học với niềm tin sắt đá vào lý tưởng XHCN và CSCN, lập trường giai cấp vững vàng, sự chín chắn về chính trị, tính tích cực xã hội, những phẩm chất đạo đức cao quý. Như vậy, Trường Đảng phải tăng cường kỷ luật và sinh hoạt, nhà trường phải trở thành

một nơi gương mẫu về nếp sống mới. Trước đây, Chủ tịch Hồ Chí Minh thường căn dặn: Trường Đảng phải gương mẫu về kỷ luật, trật tự, vệ sinh và tiết kiệm. Trường Đảng phải là một tập thể đoàn kết đồng chí, thương yêu, giúp đỡ nhau tiến bộ. Cố gắng xây dựng các mặt hoạt động trong trường từ dạy và học, từ thái độ phục vụ của cán bộ, công nhân viên, lối sống và nếp sống, kỷ cương và trật tự cho đến vườn hoa cây cảnh, toàn bộ cảnh quan thành môi trường sư phạm, từ đó tạo nên những nét đẹp của phong cách Trường Đảng, văn hóa Trường Đảng mang tên Bác.

Trong lịch sử của mình, nhà trường đã nhiều lần sát nhập đổi tên, ngày nay là Học viện Chính trị quốc gia Hồ Chí Minh, nhưng thực chất vẫn luôn luôn là Trường Đảng. Ý thức sâu sắc về điều đó, bài viết này đã lựa chọn tiêu đề: "Nghĩ về Trường Đảng - Truyền thống và bước đường hiện nay" để chia sẻ suy nghĩ và cảm xúc với mọi người.

1. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, CTQG, H, 2000, T.5, tr.269

2,3,4. *Văn kiện Lịch sử Đảng*, Trường Nguyễn Ái Quốc xuất bản, T.4, tr.172, 333, 278

5, 13. *Hồ Chí Minh Toàn tập*, CTQG, H, 2000, T.8, tr.496, 500

6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 14, 15. *Sđd*, T.6, tr.50, 49, 47, 49, 47, 50, 45, 46

16. *Đảng cộng sản Việt Nam - Học viện CTQG Hồ Chí Minh - 50 năm xây dựng và trưởng thành*, H, 9-1999, tr.46

17. Trường - Chinh: *Công tác tư tưởng của Đảng - Bước đầu cải tiến học tập ở Trường Đảng chúng ta*, ST, H.1962, tr.46-47

18. Đào Duy Tùng: "Bồi dưỡng và đào tạo những nhà cách mạng - Nhiệm vụ rất lớn của Đảng". *Tạp chí Nghiên cứu lý luận*, số 6-1994, tr.1

19. *V.I.Lênin Toàn tập*, NXB Tiến bộ, M, 1974, T.1, tr.383.